

CESTOPIS – ŘECKO – PO STOPÁCH APOŠTOLA PAVLA 17. – 27.9.2008

Úvod

Na úvod celého putování jsme zažili neskutečně krásný zážitek při přijetí od českých poutníků, kteří na nás museli čekat více jak hodinu a v pořádné zimě. My jsme se zdrželi, protože jsme se ocitli v nekonečných kolonách a ještě jsme museli jezdit po různých objížďkách ... no a oni na nás, že děkujeme, že jste pro nás přijeli a podobně. Nepochopitelná reakce. Ze Žďáru jsme nakonec místo o šesti odjížděli v půl osmé večer (17.9.) směr Itálie – Ancona (místo našeho nalodění).

I. den (18.9.)

Po dlouhé noci v autobuse jsme se nalodili na obrovskou loď společnosti Superfast. Byla velmi elegantní. I na palubě, útulně působící kajuty, vkusně upravené a vybavené dřevěným nábytkem a voňavým naškrobeným prádlem působily takovým příjemným dojmem, což dodávalo intimitu celé atmosféře (v kajutě přespali průvodce, děkan a šoféři, ostatní spali kde se dalo – ve spacákách na palubě, na koberecích na chodbách, na křeslech v kavárně). Nalodili jsme se popoledni a byl to věru pro všechny zážitek – loď velká, vysoká 9 poschodí a všechno udělané tak, že to nebudilo dojem úspory prostoru, jen turistické kajuty byly trochu menší. Celý podvečer jsme už prožili na hladině. Moře bylo až podezřivě klidné, takže nás téměř uspávalo, když jsme ho z paluby sledovali. Dlouho jsme ale nevydrželi jen tak sedět, a tak jsem začal spolucestujícím vyprávět vtipy a potom z toho bylo zpívání. Vlastně taková celkem pohodová atmosféra z toho byla. Na palubu se mohlo nalodit asi 1550 pasažérů, no asi jsme plní nebyli, ale těch aut, kamiónů a autobusů co tam bylo.

Nádherný byl západ slunce pozorovaný z hladiny moře – je to emotivní úkaz – takové úplně jiné, než z pevniny. Okolo sebe všude vidíš jenom moře, zdá se být nekonečné a přitom tak silné, vždyť na sobě nese obrovské lodě. A někde v dálce pozoruješ takovou nádhernou červenou kouli, která vlastně dává život všemu na zemi a nyní se tam daleko na obzoru jde ponořit do mořské vody, jakoby osvěžit pro nový den. Ani nyní se nedalo nenechat se unést tím malebným pohledem na koupající se sluníčko v mořské hladině a pokojně přicházející noc, která pomalu zalila tu nekonečnou dálku. Ta dálka na první pohled působila jako rovina, ale když se v okolí ztrácely světla trajektů, tak jsme si uvědomovali i její zakřivení. Jak to Bůh srandovně vymyslel, že je hladina vody zakřivená.

Když loď vklouzla do této noční pohody, tak se naopak začal probouzet život na ní. Byly tam dvě velké skupiny mladých – Slovinci a Němci. Vypadalo to, že jsou na nějakém školním výletě, asi středoškoláci – označení stejnými tričky, takže jsi hned věděl, kdo ke komu patří.

Němci šetřili síly, ale Slovinci se opili hned večer, teda hlavně „baby“. Jak ty nasávaly a hulákaly. No a potom někam zalezli – tak se mi zdálo, že do kajut ... vystřízlivět, protože na palubě pod holým nebem spali akorát Němci – sranda, že Němci spí venku.

No a s nimi jsme se bavili do noci v diskobaru. Tam se hrálo a tančilo se. Já jsem šel s těmi našimi mladými, dvě děvčata a dva kluci – bratři, jeden to teda zapíchl po pár minutách. Šel s námi i takový pán v letech – Josef, ale byl tak spontánní, taky se bavil a povídal, že když už je na výletě, tak chce vědět, jak to tu žije. Když začali hrát řecky, to už byli naši němečtí přátelé kaput a začali se vytrácet – asi okolo půlnoci, takže parket patřil jenom Čechům a jednomu Slovákovi.

V baru zůstali samí Řeci, teda chlapi, všichni poměrně mladí. Nevím, jestli byli jinak orientovaní, nebo to byli všechno šoféři kamiónů, no jednoduše seděli a jen tak koukali. A představte si – vyfasovali jsme pořádný potlesk – já jsem ty naše naučil nějaký krok, co mi vycházel na řeckou melodii a tak jsme tam potom na to tancovali. Přidala se k nám taková trojka mladých a celkem to šlo i jim. No smáli jsme se potom hodně dlouho, jak jsme učili Řeky tancovat na jejich hudbu a ještě jak nám tleskali. Ale myslím, že i tak z toho měli největší zážitek ti moji čtyři souputníci ... a naši poutníci, co seděli na terase nad diskobarem, o kterých jsme teda ani netušili, že se na nás dívají.

Po tomto vyčerpávajícím večeru jsem spal až do půl deváté.

II. den (19.9.)

Ráno bylo nádherné, jen škoda, že jsem promeškal to nejkrásnější – chlapi šoféři a děkan mě nechali spát a oni se šli kochat krásou ranního svítání v Iónském moři – no jsou zlí.

Já jsem si vychutnal příjezd lodě do úžiny, která odděluje Peloponéský poloostrov od pevniny. Lodě v ní proplouvají až ke Korintskému průplavu. Krásný kus naší země – vody moře při břehu obmývají kopcům jakoby nohy a hodně těchto skalnatých stromů je roztroušených i po moři. Stojí tam jako takoví strážci a v ranním slunku jakoby chtěly ukázat svou sílu a vznešenost. Jsou po obou stranách nastavení do čestné stráže, takže z nich nešel strach, ale spíše ten pocit pocty všem plavidlům, které doplávaly až sem.

...a to nás už čekal Patras, majestátný přístav na okraji Peloponéského poloostrova.

Opět úžasný koloběh vykládání obrovského trajektu. Všechno probíhalo velmi svižně a působilo organizovaně, i když to organizovali tací vegetáci jako Řeci. Auta, nákladáky a autobusy vyjížděly jeden za druhým, až se ti zdálo, že jedou někde z podmořského tunelu a jen projíždí přes tuto loď.

I náš výstup byl celkem rychlý – ještě jsme se pohledem z autobusu rozloučili s naším korábem a vydali jsme se ke kostelu, kde byl umučen apoštol Ondřej. Jsou v něm uloženy i pozůstatky tohoto světce. Jedná se o nádherný pravoslavný kostel. My, jako neoblomní poutníci jsme samozřejmě hned zkusili zorganizovat v tomto kostele mši svatou, byl to ale opravdu smělý nápad.

Ale šli jsme na to dobře – nejdříve jsme našli kostelníka, kterému jsem v italštině vysvětlil co chceme. No zjevně nevěděl, co to katolická mše je. Jakmile jsme ji začali připravovat, znejistěl a volal asi nějakému představenému a začal okolo pobíhat. My jsme zatím organizovali zpěvy a podobně. Nemohli jsme se ale dostat k nějakému stolku, na kterém by se všechno rozložilo, jelikož v pravoslavných chrámech se hlavní část bohoslužeb koná za ikonostasem – část, která odděluje loď kostela od bohoslužebného prostoru a jsou tedy na něj umístěny vždy oko přitahující ikony, které vlastně vytvářejí věřícím prostor na meditaci, protože úkony kněží – popů nevidí. I zde byl ikonostas nádherný, samozřejmě jako celý kostel. V jeho středu visel velkolepý dřevěný lustr a celý interiér byl krásně dotvořený úžasným materiálem, jakým je dřevo. Působilo to neskutečně přirozeně – dřevo je fakt materiál, který dává pocit útulna, tak jsme se tam cítili opravdu příjemně.

V kostele je relikviář, kde jsou uloženy pozůstatky sv. Ondřeje – tedy lebka a nějaké kostičky. Když jsme se u nich modlili, se mší se nám to zatím zkomplikovalo – kostelník telefonoval a telefonoval, asi s nějakým popem a opět se tu ten rozpor mezi pravoslavnými a křesťany západního obřadu ukázal. Ale bylo vidět, že dělal co se dalo. Takže jsme nesmířili západní a východní křesťany ani my, ale pokus jsme udělali. Asi by z toho byl pořádný poprask, kdyby se nám tam podařilo mši zrealizovat a možná by o tom psali i v místních novinách ...

Takže po modlitbě jsme se vydali dále po severní dálnici, tedy vlastně jediné na Peloponése, směrem na Korint.

A naši šoféři to místo bez problémů našli, i když nám sem tam navigace vypadávala, protože nebyl dostatek signálu.

Přišli jsem do nádherného areálu, který byl nabitý archeologickými skvosty. Takže nás to unášelo do myšlenek, jaké úžasné muselo být toto místo, když ho apoštol Pavel navštívil. Obrovské náměstí – Agora lemovaly okouzující stavby městských úředních budov, lázní, sály na cvičení, knihovny a krásná kolonáda – Stoas uprostřed. Nad tímto trůnil majestátný Apolonův chrám, který ještě i teď dával najevo, že když stál v plné kráse, návštěvník musel před ním otevřít ústa od úžasu. Stejný úžas asi zažíval i náš apoštol Pavel, když tyto místa navštívil a on sem do tohoto prostředí přišel ohlašovat víru v jediného Boha, který nepotřebuje takové chrámy a bohaté výzdoby. Samotný Apolonův chrám byl dokonce předlohou pro jinou nádhernou antickou stavbu, která trůní Aténám, tedy Parthenonu.

Prohlídku jsme zakončili pohledem na Amfiteátr – Odeon.

Dostali jsme nápad, že když už jsme tu, tak navštívíme ještě Korintský průplav, i když to nebyla jednoduchá úloha, protože jsme se museli kroutit po různých úzkých uličkách, ale rozhodnutí to bylo správné. Zrealizovali jsme ho za pomoci místního policisty, kterého jsme se zeptali na cestu a ten nás na své obrovské motorce, jako čestnou delegaci provedl městskými uličkami nového Korintu. Kroutili jsme se za ním asi 3 km až na výjezd k průplavu – samozřejmě, že dostal za to slovenské pivo (Smedný mnich).

No úžasná věc ... Korintský průplav ... ve skále vybudovaný kanál někde až do výšky 40 metrů, který začal stavět ještě císař Nero, ale podařilo se ho dokončit až v 19. století (v r.1852). Ve staré Antice vymysleli námořníci takovou fintu, že lodě dali na kolečka či nějaké vozíky a po dlážděné cestě dlouhé 6 km je táhli až do zátoky na druhé straně, teda do Iónského moře a pokračovali v cestě do Jadranu. Ušetřili takto více jak 500 km, protože nemuseli obeplouvat celý Peloponés, kde jsou ještě k tomu nepříznivé mořské proudy.

Ten pohled z cesty nad průplavem je ohromující. Téměř rovné stěny průplavu působí jakoby byl vykrojený z nějaké modelovací hmoty, anebo možná jen nakreslený jako ideál. Dole plavala nějaká menší loď – velké už teď nemůžou – průplav má na šířku jen 23 m. Je to velkolepé dílo a úžasný nápad – není se co divit, že byl zájem vybudovat ho už v antických dobách.

Čas nás tlačil, tak jsme jeli dále do letoviska Tolo. S pomocí majitele hotelu, který pro nás přijel na okraj města jsme to hravě zvládli, vždyť byl na místě snad za 3 minuty, co jsem mu zavolal. Přijel pro nás i se svým zaměstnancem, který byl takový řádně urostlý mladý chlap – samozřejmě, že nemohl dostat jiné jméno než Řek Zorba – až později jsme zjistili, že to byl vlastně Albánec, ale pro nás Řek Zorba a hotovo. Nosil obeprnuté košile, takže bylo vidět jeho urostlé tělo a rád se usmíval. Husté delší kaštanové vlasy a opálená tvář mu dávaly punc exotiky. Jelikož se mi tento Řek Zorba dost věnoval – začal se v kolektivu šířit názor, že se mu líbím, no ještě toto by mi chybělo, ale já jsem s tím problémem neměl, protože jsem se mohl hodně dozvědět – hovořil jsem s ním v různých jazycích, teda hlavně italštině – protože anglicky dobře neuměl ani jeden z nás. Většina poutníků byla ubytována na hotelu Solon a 6 z nás v takovém malém penzionku (naproti hotelu) u nějaké řecké praprababičky, která se svým dědouškem vždy seděla ve vstupní chodbičce a usmívala se na nás přes dva zuby, když jsme se vraceli domů. Měla takovou upracovanou vrásčitou tvář, což jí dodávalo punc, že si pamatuje asi i antické časy. Zdravili nás italsky a vyzařoval z ní obrovský kus zkušeností a též tvrdé práce. Dnes už s dědou jen vegetili ve vstupní chodbičce a koukali na malou televizi. Ještě že ju měli, aby jim čas ubíhal. Byl to asi náš jediný kontakt s nejstarší generací v Řecku, ale takový sympatický.

III. den (20.9.)

Druhý den, tedy v sobotu jsme si zorganizovali konečně mši sv. – byla před snídaní v jídelně hotelu. Byl to skvělý start do nového dne. P. děkan Daněk je muž, který má velkého ducha a otevřené srdce. Takový usměvavý pán s milou kulatou tváří po 50-tce. Už prošedivělý, ale s mladou duší vevnitř. Střední postavy a i když si stěžoval, že břicho by mohlo být menší, já myslím, že vypadal mile tak jaký byl. Všichni jsme si ho oblíbili. A je opravdu osobností, protože hovořil jako ten, co má zkušenosti, ale i vědomosti. Myslím, že jsme ho většina prostřednictvím této mše sv. poznali. Hovořil i trochu o místech, kde před tím působil a obdivoval nevyzpytatelnost Božích cest, které nás k sobě i po letech můžou přivést. Jsou to úžasné plány, které s námi má Bůh. Po mši byla snídaně, ale taková jako doma, takže padla skvěle.

Po snídaní jsme jeli se Zorbou do areálu, kde se nachází nejdochovalejší antický amfiteátr v Řecku – Epidaury z období 4. století před Kristem – pecka, perfektně dochované a téměř bez restaurování dodnes. Pro mě, jako člověka, co si rád zazpívá, to byla příležitost na vyzkoušení akustiky v těchto antických stavbách. No, ale zlákal to asi půlku výpravy a samozřejmě, že jsme si tam zazpívali i skupinově a odezněla tam i hymna – a nejen česká, ale i slovenská, což bylo pro mě velmi milé, když bratři Češi tak oduševněle zpívali slovenskou hymnu – nezapomněli!. A příznám se, že můj nápad to nebyl, což je tedy dost podivné – že? Jinak amfiteátr pro 13 000 diváků se dochoval jen proto, že se nachází trošku mimo ostatní život a proto se nerozebral na další stavby, jako tomu bylo v jiných případech.

Jediná nevýhoda tady byla, že nám pršelo a začali jsme být promočení. No aspoň nás to vehnalo do muzea, které je i tady součástí archeologického areálu. Až tam vlastně všichni pochopili, co to byla antická stavba, či velkolepost říms a průčelí, nebo majestátnost sloupů a celkový vzhled staveb. Je to v něm velice plasticky zpracované a v jednotlivých odděleních jsou zvládnuté vždy nějaké části stavby v určitém detaile. Ano, právě detaily nás uchvacovaly – ze země neviditelné prvky, které autor s maximální precizností vytesal do kamene a vykonal při tom jistě heroický výkon – tedy musí v nás vzbudit bázeň a úctu. Antická harmonie se dala vidět i zde. Na Asklepiionovu svatyni, která byla areálem pro relax, sport a léčbu jsme však už síly neměli.

V tomto dešti jsme se vydali do Mykén. Další nádherný areál vykopávek na úpatí kopce, který z tohoto místa dělal strategickou pozici a pevností i toto místo bylo. Zdi na jižní straně byly až do síly 14 metrů a celému areálu trůnil majestátný chrám, ze kterého dnes zůstaly jen podlaha a pár základních kamenů. Antické Mykény jsou vlastně i pohřebištěm významných antických králů a hlavně nějakého Agamemóna, který byl pravděpodobně tím, který dobil Tróju. V areálu byla nalezena překrásná zlatá maska, kterou německý archeolog Schlieman připisoval právě jemu. Vzácné hroby a hrobové pokladnice z tohoto místa dělají velmi důležité naleziště pro naše dotvoření obrazu o lidech této vyspělé doby. Někteří to vzali i přes muzeum. No a tam bylo předmětů a vzácných artefaktů – různé pozlacené, malované vázy právě i z období Mykénské kultury. To byly věcičky pro paní profesorku Marii Horákovou, takže bylo pochopitelné, že jsme nejen na ni, ale i na některé další, kteří se toho nemohli nabažit museli skoro třičtvrtě hodiny čekat. Naši poutníci vícekrát konstatovali, jak neskutečně vzácný musel být každý předmět ... za tohle bych si pořídil auto a za tohle celý dům.

Ano, toto jsou ony Mykény, které tak velmi ovlivnily na nějakou dobu vývoj v této části Balkánu, zhruba na období 1450 – 1200 před Kristem. A tedy to zlato oni věru dávali všude.

Ale večer se blížil, i pršet nám přestávalo, tak jsme začali toužit i po moři, ale hlavně suchých ponožkách či posteli?

Po návratu na ubytování jsme si chvíli odpočinuli, někteří se i vykoukali v moři a večer jsme vyrazili s naším Zorbou na společnou řeckou večeři. Po ní některé z nás naučil pár základních kroků řeckého tance, takže jsme si i zatancovali. Po návratu se část lidí šla toulat nočními ulicemi. A věru, že tam měli různé prkotinky. Něco se i koupilo a i jsme se přitom bavili – vždyť o to jde, to vážné probírání zboží, hodnocení jak je to pěkné a dráždění prodavače, jestli přijde něco povědět, nebo tam bude jen tak čekat za tím svým pultíkem. My jsme vždy s nějakým komentářem, že jsme odtud a odtud a že jak se u nich řekne nějaké slovíčko ... Ale byli ochotní, takže jsme se necítili jako občas u nás, že se obchodník urazí, když si nic nekoupíte. Vždyť jde i o to vědět, kde co mají a za kolik – ne?

Večer si někteří zvolili ještě procházku po pláži, ze které byl vidět malý osvětlený ostrůvek s pravoslavnou kaplí – takový pohádkový pohled. Vyzuli jsme se a kráčeli tak, aby nám nohy obmývala šlehačková pěna vytvořená z mořských vln, které takto uvolňovaly poslední energii. Do této melodie, kterou moře vydává svým šuměním, si hádám neumíte představit nic krásnějšího.

A víte, že každá 7-má vlna je silnější než ty ostatní, tak jsme to počítali ... A někteří neodolali a šli se do té mořské pěny vykoupat – opět super.

Úplný závěr večera patřil pro čtveřici těch mladších obírání hrozna před hotelem Solon. A našli tam i granátová jablka. I když jsem nebyl spolupachatelem – nechal jsem se pozvat na konzumaci – no byla to paráda. Bylo takové sladoučké a ještě ta představa, že zadarmo.

IV. den (21.9.)

Den návštěvy Athén.

Vyrazili jsme hned po snídani, tedy brzy, i s naším Zorbou. Cesta byla příjemná, protože nám svítalo sluníčko, což nás nabádalo i do zpěvu a při poslouchání řeckých melodií, která nám věnoval Zorba, jsme se nechali unášet malebností této krajiny. Lesy jako u nás tady nejsou, ale členitost terénu byla pro oko přitahující. Údolí posetá pomerančovníky a úpatí kopců olivovými háji. Sem tam se už objevil i lán bavlny, či dokonce zelí. A opět na jedné straně moře, okolo kterého jsme se nyní kroutili zase směrem na jih. Nejdříve nás vítá přístav Pireus. To samozřejmě hned v hlavě nostalgicky evokuje melodii nádherné písně – Děti z Pirea. A věru, náš Toníček – kantor hned začal prozpěvovat tuto melodii a přidali se i ostatní, co trošku znali slova. Škoda, že jsme slova neznali lépe – mělo by to řádný efekt. Takže přidávám.

Každého jitra z toho přístavu vyplují bárky a lodí do moří.

A slunce kulaté jak míč s každým úsvitem v dáli se z hlubin vynoří.

Jen děti z Pirea se po břehu loudají, moře jim nohy omývá.

Ty modré, nedozírné dálky je lákají víc, nežli země šedivá.

R: To moře zpívá si píseň kormoránů,
O tom se zdává k ránu všem dětem z Pirea.
Vždyť každý mívá své jedno velké přání,
sní o něm za svítání, jak děti z Pirea.

Toniček byl neskutečně milý pán – sedmdesátník, se stále usměvavou tváří a zářícíma očima. Působil neskutečně mladě – měl sportovní atletickou postavu a svěží chůzi. Opravdu by jste mu neřekli, že má 70. A jeho velký dar – krásný hlas a chuť zpívat ... Super, že seděl hned na druhém sedadle, byl tedy po ruce.

A jsou tu Atény – zvláštní metropole. Ten dopravní chaos, který vládl v této 5 miliónové aglomeraci si ani neumí každý dopředu představit. Situaci asi dost komplikují turisté. No a porušování předpisů u turistických autobusů – úplně standardní věc. My jsme ani nechtěli, ale Zorba nás nutil do takových zákazů, že u nás byste za to hned přišli o řidičák – nu co – když musíš, tak musíš! Paráda, po městském okruhu okolo centra jsme si okoukli Akropoli z více stran. Zastavili jsme přesně před vstupem do pěší zóny, která vede k Akropoli. Nejdříve jsme šli samozřejmě na záchod – ale věru, nebyla to sranda najít nějaký vhodný, ale podařilo se a atmosféra se uklidnila. A ještě jedna píseň, když jsme už pod Akropolí, teda

Nájdeš ma pod Akropolou

Ohňu, ktorý v srdci horí
nepostavíme hrázde,
akord chytám Afroditám,
no spievať jednej vládzem.

Nájdeš ma pod Akropolou,
cestu Ti tóny stelú,
pieseň je vzácnou vatrolou,
s ňou dojdeš k svojmu cieľu.

/:Nájdeš ma pod Akropolou,
tam dojdeš k svojmu cieľu.:/

Tak hurá na kopec – Akropole je vlastně návrším – původně opevněná pevnost, která se začala stavět v polovičce 5. století před Kristem. Vyrostly tu tak 3 velmi vzácné chrámy a monumentální brána – Propylaeum a zanedlouho přibýlo nádherné divadlo Heroda antica – dnes jsou tam velkolepé koncerty. Tím nejznámějším chrámem je samozřejmě Parthenon – chrám panenské bohyně Athény, která jakoby vévodí celému komplexu. A to, že je dnes v takovém stavu, je výsledkem výbuchu, protože tento chrám byl v průběhu turecké okupace prachárnou – skladem střelného prachu a výbuch v roce 1687 jej téměř úplně zdemoloval. Další dva chrámy jsou Erechtheion s nádherným průčelím, které podpírají místo sloupů sochy žen. A chrám bohyně Athény Nike, tedy vítězná s jednoduchým sloupovým průčelím lónského typu.

Po návštěvě Akropole jsme šli hledat Areopag, tedy místo, kde sv. Pavel kázal Aténčanům – této elitní společnosti. Toto místo se nachází nedaleko vchodu na Akropoli a je to vlastně takové kamenné návrší. Bylo neskutečně emotivní stát na tomto místě. A to jsme ještě netušili, že tu budeme mít mši svatou. A věru i byla. Už ani nevím, s kým jsem ukul tuto myšlenku a hned jsme se vydali hledat vhodnou pozici – našli jsme ... možná to bylo právě tam, kde stál i Pavel, když kázal Aténčanům. Kamen zvláštního tvaru půdorysu písmene L s rovnou plochou posloužil jako oltář. Bylo to neopakovatelné. Máte mši sv. venku v přírodě a díváte se přitom na jednu z nejobdivovanějších památek světa – Aténské návrší – Akropoli. A čtení, které připadlo na tento den, bylo přesně takové, že kdybychom chtěli najít lepší, nepodařilo by se nám to, to povídal i pan děkan.

Druhé čtení (FP 1,20c – 24. 27a)

Bratři, Kristus bude oslavený v mém těle, ať už životem, nebo smrtí. Vždyť pro mě žít je Kristus a zemřít zisk. Ale jestliže žít v těle znamená pro mě plodnou práci, co si vyvolit. Oboje na mě doléhá:

toužím zemřít a být s Kristem, a to by bylo mnohem lepší, ale zůstat v těle je zase potřebnější pro vás. Jenom žijte tak, aby to odpovídalo Kristovu evangelium.

I když jsou to slova, která se těžko aplikují v našem životě, asi nikdo z nás nezapomene, že jsme si je vyslechli na tomto místě.

Po návratu do autobusu jsme se ještě seznámili s pár monumenty v tomto městě a Zorba, vlastním jménem Ilja, nás zavedl ještě před parlament, kde se konala taková paráda při hrobě neznámého vojáka. Dva krojovaní vojáci, teda vlastně ve starých uniformách, tam velmi efektivně pochodovali a otáčeli se a klaněli – no podívaná to byla – vždyť tam bylo i diváků ... a jací to byli fešáci, což teda ocenili hlavně naše ženy a děvčata. Já jsem si všiml hlavně těch téměř tanečních kroků. No co, každý koukáme na to svoje.

Rozloučení s Iljou, teda Zorbou, a potom už dlouhá cesta do Leptokárie, dalšího letoviska, které se nám na 5 dní mělo stát domovem.

V. den (22.9.)

Už jsme se celkem zabydleli a tak jsme hned z rána vyrazili pod pohoří Olymp. Je opravdu majestátní. Cestou jsme obdivovali nádherné sousoší s koňmi Alexandra Velikého i jeho Lukafaloma, který se nebál ani slonů a postavil se před nimi na zadní ...

Před vstupem do hor jsme ještě navštívili klášter Kondoriotisa, který je zasvěcený svatému Efremovi. Je to ženský klášter a velmi mladý, stavět se začal teprve v 80-tých letech 20. století. A sestra, která je autorkou projektu je stále na živu. Při vstupu vyfasovala naše děvčata, tedy ženy, sukně různého typu – ale většinou jim to celkem seklo, byly kočky. Některé sukně byly celkem stylové, asi v nich sestry došly do kláštera a vysvlékly

A klášter? No okouzlo nás to. Precizně postavený a velmi citlivě udržovaný areál, přičemž je okouzující, že takový kus úmorné práce je z velké části dílem mnišek, které zde žijí. Pomocnou ruku přiložili nezištně i místní obyvatelé. V areálu jsou parčíky, zákoutí, množství květin, jezírka ... skvělé místo na meditaci, ale i množství různých ptáků v klecích, což přibližuje návštěvníkům rozmanitost božího stvoření. No a občůdek s výrobky sester, teda hlavně s tím, co se dá konzumovat – zavařeniny, marmelády, i nějaké likéry a koření, ale například i vajíčka od slepic, co tam chovají. Sympatické, že se takto snaží vypomoci si na živobytí. Snad všichni si nakoupili – vždyť i my chceme podpořit jejich snahu ... Sestra, co se o nás starala (na uvítanou jsme dostali moka šálek jejich husté kávy) byla mladá a velmi plachá, hlavně před muži se zdála taková ostýchavá, ale jinak starostlivá.

Návštěvu Olympu jsme začali návštěvou pravého řeckého trhu v dědince Litochoro na úpatí tohoto pohoří. Na začátku ryby, potom zelenina a ovoce a ještě i kopec oblečení a dále jsem se už nedostal. Tak jsme nakoupili – hlavně teda ovoce.

Dědinka Litochoro je vlastně i vstupní branou do kaňonu, který je okolo říčky Epitel. Šli jsme nejdříve mezi stromy a naráz se nám otevřel nádherný pohled na scenérii majestátního kaňonu. Šli jsme po vodním kanále, který zásobuje kvalitní vodou dědinky a celý region pod Olympem. Teda pod betonem chodníku vede kanál a šum vody je slyšet celou cestu – dobrý nápad.

Dolina působí ohromujícím dojmem – pod vámi hluboká propast, která se na jaře naplní obrovskou řekou a nad vámi strmé útesy, které jakoby na vás křičely: člověče nezapomeň jaký jsi maličký a slabý! Není se co divit, že řecká mytologie si za místo pro sídlo svých bohů zvolila právě skaliska v tomto pohoří. Nejmajestátnější je Mitikas s výškou 2917 m a hned po něm následuje Skala. Skončili jsme pod útesem, který se stal startovním místem pro pár sebevrahů a bylo evidentní, že toto místo je v tomto směru jistotou. Konec kaňonu zpestřovaly dvě jezírka, ve kterých se koupaly mýtické postavy a je jasné, že to špinavější sloužilo mužům.

Návrat zpět jsme si ještě zpestřili návštěvou takzvané magnetické hory. No nechápačka. Autobus nás nejdříve vyvezl nahoru a na jednom místě se otočil. Náš průvodce – Dimitrij, ale pro nás Onasis – měl parádní zabarvení hlasu – bas, a bylo cítit, že to je jeho pracovní nástroj a tón má posazený tak, aby se jeho hlas při dlouhých vyprávěních neunavil. Chlapík asi tak kolem padesáti, takový nižší, ale s frajerskou chůzí a šibalským úsměvem. Onasis nám teda nalil na jednom místě vodu na zem – ta vytvořila kaluž, ale najednou začala téct do kopce – fakt do kopce. Potom přijel autobus a on nakázal řidiči aby odbrzdil, vyřadil rychlost a vystoupil, ten se bál – vždyť autobus byl

odstavený z kopce dolů, tak se jenom postavil vedle volantu, ale autobus se nepohnul. Potom Dimitrij nakázal nejmladšímu z výpravy – 7 letému Vojtíkovi, aby se zapřel do autobusu. A skutečně, ten se pohnul a jel do kopce, gravitace úplně vzhůru nohama, sám Newton by zaplakal. Spád cesty byl z našeho pohledu nepopíratelně do kopce, a tak jsme neuměli vysvětlit co se děje. Ale nezůstalo nám jen si namluvit, že ten spád cesty byl opravdu optický klam. Anebo, že by přece jenom nějaký zmatek v magnetickém, či gravitačním poli země...no necháme to na každém, kdo tam byl, aby si to vysvětlil po svém. Vždyť i tak všechno vysvětlit nemůžeme ...

Večer jsme si naplánovali návštěvu řeckého večera i s večeří, vždyť večer s večeří – jak jinak. Ale průser – večeře se zrušila, což kolektiv značně zarmoutilo – tak jsme se s Majkou (ekonomkou a pokladní), Martou – její sestrou a Luckou – jejich neteří, rozhodli situaci alespoň částečně zachránit a začali jsme ve velkém dělat palačinky. Šlo nám to jako na páse. Ani se nám je nepodařilo spočítat, ale za čas okolo hodiny jsme jich udělali téměř 50 a každému, kdo chtěl, chutnali.

No a pojďme tedy na ten řecký večer – taková trochu trapná situace, protože všem nosili jídlo, jenom nám dali skleničky a pár číší vína (řekli nám, že pro víno si můžeme chodit sami a vypít ho kolik chceme). Prý se pro nás už jídlo nenašlo.

Tak náš skvělý kolektiv začal alespoň zpívat, i když se Onasis se mnou tvářil, že jakože my o tom nic nevíme. Ale sklidili slávu – a dokonce jim začali nosit víno i z okolních stolů a já jsem byl na ně hrdý.

No a potom to přišlo, začali hrát ty jejich řecké – Řek Zorba a tak. Přišli i krojovaní tanečníci – 3 páry. No ti to roztočili a všechny národy se připojovaly – Poláci, Češi, Slováci, ale i Maďaři a s dalšími jsem se do řeči nedal, no jistě ještě nějakí byli. A naše parta se také nedala. Nakonec se nám ani domů nechtělo, teda některým, co tancovali ještě i u autobusu, ...hm, hm...

Ale cesta domů i tak patřila Tomu, který nám dopřál i tuto radost a tak jsme se s Ním spojili v modlitbě.

VI. den (23.9.)

Ráno jsme se vydali na sever a naším cílem bylo město Filipi. Čekalo nás hodně kilometrů (asi 250), ale cesta byla nádherná a i počasí nám opět přálo. Ty malebné pohledy, z jedné strany moře a z druhé opět členitá krajina posetá ovocnými stromy a teď už i sady s kivi. Do toho sem tam nějaká řecká či česká píseň a pár slov o řecké mytologii, či způsobu života mnichů v Autonomním státě Athos, který se nachází na jednom z prstů poloostrova Chalkidiky zpříjemňovaly toto dopoledne. Okolo Chalkidiky jsme totiž projížděli.

Dojeli jsme do místa, kde sv. Pavel vytvořil první křesťanskou komunitu na Evropském kontinentě, tedy Filipy. Archeologický areál je nesmírně velký a protíná ho silnice, po které jezdí auta, takže z jedné strany na druhou je třeba přijít přes semafor – bylo to srandovní. Ale viděli jsme i místo, kde byl Pavel vězněn a zázračně prostřednictvím zemětřesení vysvobozený. No a také jsme se prošli po kamenech, po kterých kráčeli součastníci Krista a představovali jsme si jak velkolepě musely ty baziliky a náměstí vypadat.

Cesta zpět byla se zastávkou v Soluni, tedy Thesalonikách. Zkrátka velkoměsto – asi 1 000 000 obyvatel a tedy opět dopravní chaos a samé uzávěry a tak jsme vystoupili na břehu moře, teda na takové nábrežní kolonádě – paráda, bylo to těsně před západem slunce, tak i krásné pohledy. Okolo velkolepé Alexandrovky sochy a Benátské bílé věže – pozůstatek monumentálních 8 km dlouhých hradeb ze 14 století – jsme se vydali na cestu městem. Došli jsme ke kostelu sv. Dimitria, který je v Řecku největším kostelem – nádherné fresky, ikony, zlatá výzdoba a dřevěný interiér byly okouzující. Jen ty toalety při kostele – v tomto jsou Řeci fakt slabí. Právě v těchto místech stál i původní kostel románského slohu, ve kterém se bohoslužeb zúčastňovali i Cyril a Metoděj. Odtud jsme se prošli ještě středem města, tedy obchodní zónou a tady to vám bylo něco. Ale my jsme neměli čas se do toho zapojit, tak jsme to jen tak přeletěli. Tempo bylo fakt závratné, ani jsme si pořádně neobhlídli Galeriusův vítězný oblouk – poslední císař před Konstantinem a potom i staré římské paláce, ze kterých ještě zůstaly poměrně velké části zdí a interiérů.

Takže, když jsme sedli do autobusu, byli jsme jako mrtví – dal jsem všem pořádně zabrat, až mě to fakt dost trápilo. A pospávali jsme až domů. Stačili jsem jenom zhodnotit, co jsme viděli a ani do zpěvu nám moc nebylo, ale cosi jsme přece jen zkusili zanotovat. Vždyť, kdy už, když ne na zájezdě? A tak náš kantor Toníček zanotoval:

Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide?
//:Černooký bača, ovečky zatáča.://

.
.
.

VII. den (24.9.)

V tento den nás čekal úžasný výlet na Meteory. Cestu jsme strávili v příjemné atmosféře. Dimitrij vyprávěl, jak se v Řecku žije, tady rodina je opravdu silná jednotka – Řeci žijí opravdu družně. Dozvěděli jsme se o řeckých specialitách, jako jsou tzatziky – osvěžující směs smetanového jogurtu, okurek, česneku a máty, anebo suwalky – vepřové maso ochucené citrónem, bylinkami, olivovým olejem a ugrilované na špíze. Pochutnáte si i na salátech, v nichž základem je olivový olej. No a samozřejmě musaka, která se skládá z vrstev smaženého lilku, plátkových brambor, kořeněného mletého masa a pikantního bešamelu ... a na vrch přidejte sýr.

A nebo, kolik se v Řecku vydělá v daných profesích. Ty nižší platy jsou od 1.000 do 1.500 Euro a například takový strojevůdce vydělá okolo 1.700 Eur a lékař 3.000 Eur.

Hm, a najednou se objevily. Meteory – neskutečně impozantní místo – kamenný les obrovských, erozí vytvořených pískovcových balvanů, posetých podél krásného údolí. Velkolepé dílo Božích rukou. Kamenné stromy opravdu působí, jako by byly zavěšeny ve vzduchu, tedy meteory. Bylo to jakoby namalované, no ale opravdu skutečné. Ale lidská fantazie by na to byla asi krátká.

Korunu tomuto zázraku dal člověk, teda mniši, kteří na vrcholcích těchto skalnatých sloupů začali ve 13. století stavět kláštery, které jakoby připomínaly ptačí hnízda. Původně jich na těchto stříškách stálo 21, ale časem většina zanikla a zůstalo jich jen 6. My jsme navštívili ten největší – Metamorfozy a hned při něm ležící Varlamy (ten pouze z venku). Interiér byl překvapivě v zachovalém stavu. Krásné kaple, či místnosti na zpracování plodů, které mniši vypěstovali, či esteticky upravené společné prostory. Uznání si zasloužila i preciznost stavařů, s jakou ukládali jednotlivé cihličky a kameny do stavby – klenby vevnitř působily dokonale.

A bylo nad chápání lidského rozumu, jak mohli všechn ten materiál po lanech vytahat na ty štíty. Lidská vůle je něco nepřekonatelného – dostali jsem schopnosti, že zasejeme život i tam, kde je to beznadějně – no škoda, že ho jinde ničíme.

Tam nahoře získáte pocit svobody – postavte se na jednu z těchto skal a zjistíte, co prožívá orel, když se vznáší nad údolím. Pokud se vám nezatočí hlava, tak se budete rozplývat na tou krásou, co je pod vámi a budete chtít odtrhnout svoje těžké nohy od skály, aby jste se cítili ještě svobodněji. Ti, co stavěli tyto příbytky asi chtěli být velmi blízko Bohu, přímo jako by se k němu drápali. A odměna ... on je občas zahalí do svých mraků, jakoby do svého dechu. Znam ještě jedno takové místo ve Španělsku – Montserrat, které se může rovnat Meteorám. I tam je velmi krásně a taktéž tam na vás zapůsobí ta mystika.

Ale museli jsme zanechat i toto impozantní místo a vydat se dále. Náš Onasis nás vzal do velkého obchodu s ikonami a malou dílnou na jejich výrobu – další velmi zajímavá věc – hlavně pro umělce, malíře. Pozoruhodné je, že celý proces je dělaný stále tradičním způsobem, tedy při těch originálních ikonách – jinak se tomu říká ikonografie, tedy doslova psaní (velmi tenký štětec). Na ikonách jsou vyobrazení světci a osobnosti uctívané v křesťanství. A při těch originálních se používají jenom přírodní materiály a lepidla – např. mouka s vodou. Ceny ikon jsou v závislosti od použití materiálů, velikosti a samotného obrazu, jelikož se může jednat i o kopii a nebo vytištěnou předlohu. Takže ceny byly od 1,5 Euro do nějakých 12.000 Euro.

Cestou domů jsme ještě navštívili velkou restauraci, kde se dalo pochutnat na specialitách, které jsme dopoledne opěvovali.

Po odjezdu z restaurace se přihodila jedna milá věc. Náš kantor Toníček si v ní zapomněl svoji bundu a vzpomněl si na to asi po 15 km cesty. Takže Onasis tam hned volal a oni nám přikázali,

abychom na ně počkali. A věru, po pár minutách nás dohonilo auto a přivezlo Toníčkovu bundu – no ten byl z toho dost mimo a my jsme se těšili s ním.

Než jme dorazili domů, zastavili jsme se ještě v kaňonu Thembi, kde je nádherný skalní kostel. Nechali ho tam zbudovat na poděkování za to, že když tam dělníci lámali kámen, kus skály se utrh, ale naštěstí se nikomu nic nestalo.

Příchod domů byl takový spontánní a byla to předzvěst útoku na obchody – nejdříve to byl klasický Lidl, kde se ve velkém kupoval olivový olej – vždyť má přece nejnižší % kyselosti ze všech olivových olejů na světě – to aspoň tvrdí Řeci. No a potom nějaká vína a alkohol – teda aspoň náhrada Metaxy – Anesia.

Večer jsme šli ještě do ulic pokoupit nějaké drobnosti domů a naše kočky zase oblečení – jinak dalo se koupit i to. A staly se neuvěřitelné věci – muži chodili po nákupech se ženami. Což si některé dámy neskutečně pochvalovaly – alespoň o dovolené, ne

VIII. den (25.9.)

Měli jsme plán – návštěva středověkého hradu Platamonas – jednoho z největších v Řecku, přičemž je značně dochovaný. A typické řecké dědiny – s malovanými domky.

No od rána lilo jako z konve, takže jsme zvolili strategii nevylézat z pokojů a nejlépe ani z pod peřiny. Nevyšel nám ani druhý pokus popoledni. Takže jsme prožili poslední den v Řecku v úplném klidu a v blízkosti našich apartmánů. Škoda, že se nedalo moc koupat, protože to moře pod okny opravdu dráždilo. Ale my jsme jinak, aspoň hádám, povymetali všechny restaurace a obchody v Leptokarii – vždyť byl na to celý den.

Ale večer jsme strávili všichni spolu při vínku – konečně přišel čas i na představení účastníků zájezdu a tedy seznámení se. Každý prohodil nějaké 2 – 3 věty o sobě, případně nějakou úsměvnou poznámku a nakonec jsme to všechno pořádně zapili řeckým stolovým vínem a došlo samozřejmě i na zpěv. A věru povytahovali se všelijaké písničky jako například ... a keď som bol mladý 62-ročný, bolo mi na ženění ... a skončili jsme

/:Sobotienka ide, čože ma je po nej:/
/:cesta zarúbaná, cesta zarúbaná,
cesta zarúbaná k frajárečce mojej.:/

/:Nie tak zarúbaná, ale je zaťatá:/
/:už je moja milá, už je moja milá,
už je moja milá, od Turka zajatá.:/

Ale některým to nedalo a museli ještě na závěr trochu tancovat.

Večer jsme zakončili společnou modlitbou. Ani se nám nechtělo rozejít, ale restauraci jsme měli objednanou jen do 22 hodiny, tak chceš, nechceš – musíš.

Stále nám trošku mrholilo, ale i v tomto počasí bylo moře nádherné – lákalo svým šuměním a při představě, že se zítra od něho vzdálíme, se ještě někteří rozhodli projít se po mokré pláži. Vzduch byl sice mírně ochlazený, ale jakmile jste si chodidla namočili do vody, tak jste se ohřáli. Takováto procházka na rozloučenou byla opravdu příjemným závěrem pobytu v této neskutečně pestré krajině – příchod patřil moři a rozloučení také.

IX. den (26.9.)

Hm, návrat domů.

Den jsme začali mší sv. A potom balení a nakládání zavazadel. Počasí se umoudřilo, bylo nádherně, a tak někteří neodolali a šli se ještě na poslední chvíli alespoň na chvilku osvěžit do moře. Následovala cesta směrem na Soluň a na Řecko-Makedonské hranice. No, opravdu ponižující proces při hraniční kontrole. Nejdříve nás nechali čekat a potom i zaplatit 10 Euro a ještě udělat kávu v autobuse. Netušili jsme, že tady vládou ještě takové způsoby. Ale museli jsme mlčet, když jsme se chtěli dostat domů. Makedonie je také velmi hornatá krajina, ale působí velmi panensky – ty říčky pod námi v nás vyvolávali vzpomínky na dětství, když jsme se v takových potocích čvachtali. Ale země je to velmi chudá, silnice staré a rozbité a domy také.

Podobný proces nás čekal i na Makedonsko-Srbských hranicích. Takže další ztráta času. To už se blížil večer, tak jsme toho moc neviděli, ale pohoda v autobuse byla i navzdory tomu zdržování ze strany celníků. Trošku jsme si zopakovali, co jsme všechno viděli a i někteří z účastníků – hajný Pavel, paní profesorka Marie Horáková, paní doktorka, usměvavá Péťa ... povykládali o zážitcích z této cesty.

Kredit pohostinné krajiny se snažili Srbi vylepšit dobrým jídlem v restauraci, kterou jsme cestou ještě navštívili – dělali tam skvělé řízky a saláty.

No a to už byla před námi poslední společná noc v autobuse. Cestou jsme projížděli přes Bělehrad a jak jsme projeli Maďarsko, to vůbec nevím.

X. den (27.9.)

Brzy ráno jsme dojezili do Bratislavy – pro mě výstupní stanice. Bylo mi smutno za těmito příjemnými lidmi – hlavou se mi honily myšlenky na první okamžiky mezi nimi, na jejich srdečné přivítání ve Žďáru. Anebo jak jsem je pozoroval na lodi a seznamoval se s jejich tvářemi. A potom, jak jsem se začal mezi nimi cítit, jako bych už dlouho patřil mezi ně. Anebo, jakou skvělou partu jsme vytvořili i s těmi mladšími – Peťa, Lucka, Zdeněk, Radek. Zvláště jsem byl vděčný za kněze, který byl s nimi, neboť se v mém srdci zapsal jako velký muž. Na jedné straně velmi vzdělaný, ale i velmi pokorný a přirozený. Takový opravdový duchovní otec – požehnání pro ty, ke kterým je poslaný.

Tak jsem alespoň v duchu za toto všechno děkoval a pomalu se smiřoval s tím, že se s mnohými z nich už na tomto světě nevidím.

Nedalo mi to a musel jsem ještě jednou zanotovat ... tentokrát Valčík na rozloučení ...

Prečože máme opustiť, čo každý z nás ma rád.

Prečo sa máme rozlúčiť bez viery na návrat.

R:/To nie je, nie je lúčenie, hoc chveje sa nám hlas

Sme navždy v láske spojení a zídeme sa zas.

Prečo že slza trblieta sa v tvojom oku zas,
keď ruka ruku prepletá a srdc nám vraví hlas.

R:/To nie je, nie je lúčenie, hoc chveje sa nám hlas

Sme navždy v láske spojení a zídeme sa zas.